Ihminen Pohjois-Savossa

Ensimmäiset ihmiset Suomen alueella olivat metsästäjä-keräilijöitä.

He eivät asuneet yhdessä paikassa, vaan liikkuivat paikasta toiseen ruoan perässä. Sen jälkeen, kun ihmiset alkoivat viljellä maata ja pitää kotieläimiä, elämä muuttui.

Maanviljelyn ja kotieläinten takia täytyi nimittäin asettua asumaan yhteen paikkaan. Kalastusta, metsästystä ja keräilyä ei lopetettu, mutta suurimmaksi osaksi syötiin itsekasvatettua ruokaa.

Päättele näyttelyn avulla, miksi järvet olivat ennen ihmisille tärkeitä. Vastauksista kaksi on oikein.

_x_ Ennen teiden rakentamista oli helppoa liikkua pitkät matkat kesällä veneellä ja talvisin jäätä pitkin.

___ Ihmiset tykkäsivät uida kilpaa.

_x_ Kalat olivat osa ruokavaliota.

___ Ihmiset juttelivat paljon vedenhenkien kanssa.

Mikä on maitolaituri? Ympyröi oikea vastaus

a) Tien varrella sijaitseva katos, josta maitoautot hakivat maidon meijereihin.

b) Järven rannassa oleva laituri, jonka avulla lehmiä uitettiin.

Täytä nämä sanat ajatuskartan laatikoihin.

Rautakausi *Kalastus* *Ruuhi*
Metsästys *Kivikausi* *Pronssikausi*
Arkeologi

Ruuhi

Kulkuväline, jolla liikutaan vedessä.

Kalastus

Tämä ihminen tutkii ihmisen jättämiä jälkiä maalla ja vedessä, kuten esihistoriallisia esineitä.

ESIHISTORIA

Tärkeä elinkeino

Arkeologi

Metsästys

Mikä aikakausi on kyseessä?

Vanhin esihistorian aikakausi. Työvälineitä valmistettiin paljon kivestä.

Toiseksi vanhin aikakausi. Ihmiset oppivat valmistamaan metallia. Koruja ja muita esineitä valmistettiin pronssista

Nuorin esihistorian aikakausi. Työkaluja ja aseita valmistettiin paljon raudasta.

Kivikausi

Pronssikausi

Rautakausi

Kuopio maakunnan keskuksena

Keskiajalla Pohjois-Savo oli Ruotsin valtakunnan villi itäinen rajaseutu. Sitten rakennettiin kuninkaankartano ja kirkko. Kuninkaankartano keräsi verot alueelta. Kirkko oli paikka, jossa ihmiset kuulivat Jumalasta, kuninkaan määräyksistä ja uusista laeista.

Täydennä ristikko näyttelyyn ja Kuopion historiaan liittyvillä sanoilla.

1. Vuoden tärkein kirkkopyhä oli keskikesän juhla, jota nykyään vietetään kesäkuun lopulla. Mikä juhla on kyseessä?

2. Etsi teksti, jonka otsikko on ''Läänin pääkaupunki perustetaan.'' Mikä sana on tekstin viimeinen sana? Sana on englantia ja tarkoittaa Suomea.

3. Ennen tämän asian keksimistä, kauppaa käytiin vaihtamalla tavaroita toisiin tavaroihin. Nykyään tällä maksetaan palkat ja ostetaan tavarat. Mikä keksintö on kyseessä?

4. Pielavedeltä löydettiin vuonna 1890 aarre. Se on esillä yhdessä huoneen vitriineistä. Mikä on metalli, josta esineet on valmistettu?

5. Ennen rikoksesta sai sakon ja vankeuden lisäksi häpeärangaistuksen. Vitriinissä oleva istuin on yksi rangaistusväline. Mikä sen nimi on?

6. Eläin, jolla ratsastetaan tai joka vetää kärryjä.

7. 8. Mitä entisajan tärkeitä rakennuksia kuvat esittävät?

7.

8.

9. Huoneen nurkassa on ovi, josta ei saa kulkea. Mitä ovessa lukee?

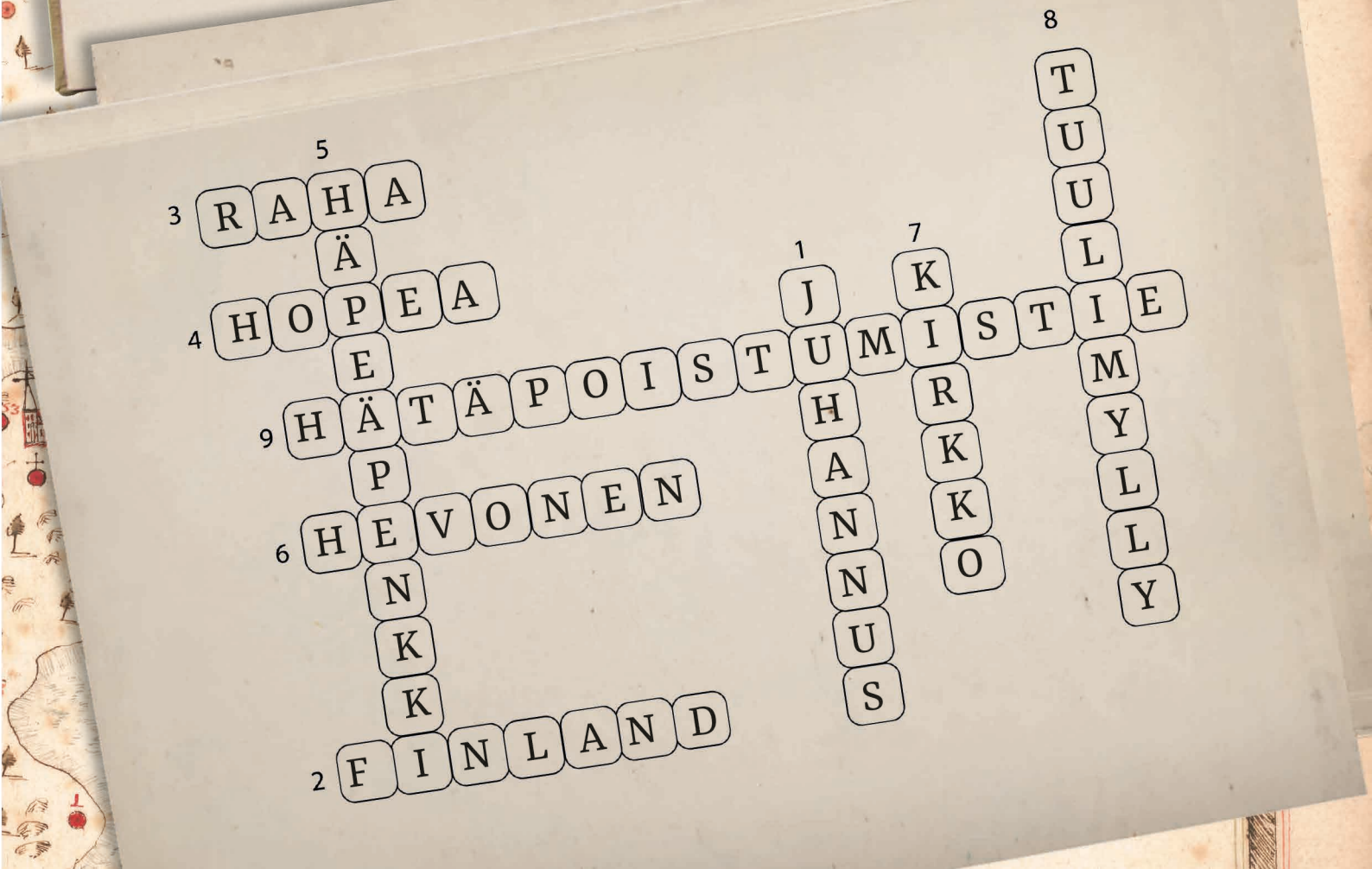

Kauppa

Tältä kaupassa näytti noin 100 vuotta sitten.

Merkitse alla olevaan karttaan
mistä löydät seuraavat asiat:

1. puhelin
2. kassakone
3. säkki
4. hevosenkenkä
5. kävelykeppi
6. suklaata

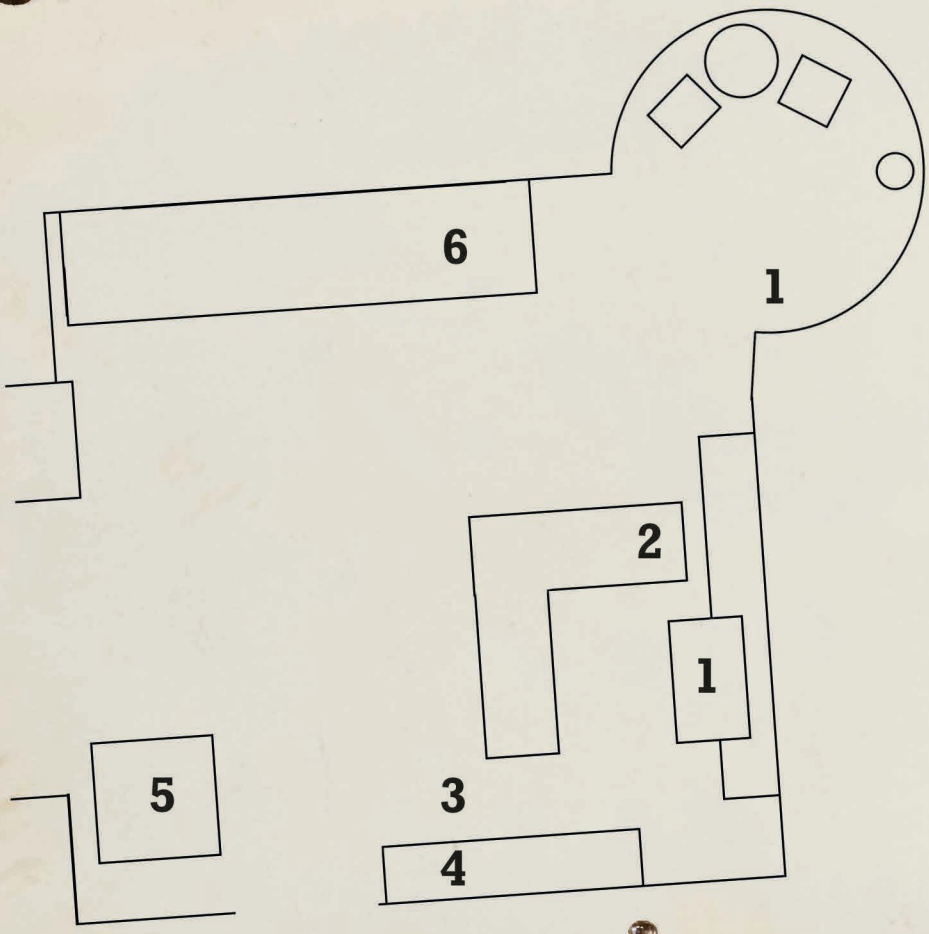

Jos kävelet sisään ruokakauppaan tänä päivänä

mikä siellä on erilaista?

_____

_____

_____

_____

entä mikä on säilynyt samana?

_____

_____

_____

_____

Uusi arki

Maailma on mullistunut viimeisen kahdensadan vuoden aikana. Koko ajan vähemmän ja vähemmän ihmisiä kasvattaa ruokansa itse. Sen sijaan he käyvät töissä kodin ulkopuolella. Töistä he saavat palkkaa, jolla ostavat ruokaa ja muita asioita. Ruoka ja tavarat valmistetaan usein tehtaissa.

Kirjoita huudahdus, jonka avulla torimyyjä houkuttelee ihmisiä ostamaan torikärryn asioita.

Vaatteita

Keskellä huonetta vitriinissä on eri aikojen vaatteita. Ne ovat 1950-, 60-, 70- ja 80-luvuilta.

Tehdään aikamatka 50 vuoden päähän tulevaisuuteen. Piirrä tähän vaatteet, jotka voisivat silloin olla museossa mallinuken päällä kertomassa 2020-luvusta.

Kuka näin voisi pukeutua?

_____

Vapaa-aikabingo

Vietätkö vapaa-aikaasi kuin entisajan lapset? Selvitä se rastittamalla alla olevasta ruudukosta asiat, joita olet kokeillut!

Olen soittanut kaverin ovikelloa ilmoittamatta tulostani	Olen pelannut kirkonrottaa	Olen kävellyt puujaloilla
Olen rakentanut kaarnalaivan	Olen hyppinyt hyppynarulla	Olen pelannut kymmentä tikkua laudalla
Olen luistellut järven jäällä	Olen rakentanut käpylehmän	Olen käynyt Puijolla

Käännä seuraavat lauseet savosta suomeksi

1. Hyvvee päevee! = *Hyvää päivää*
2. Pirraatatko minulle? = *Soitatko minulle?*
3. Tähän piättyy immeisen aeka = *Tähän päättyy ihmisen aika*
4. Tervetulloo uuvestaan = *Tervetuloa uudestaan*

Toden ja tarun rajalla

Ennen lähes jokainen ihminen metsästi, keräsi tai kasvatti ruokansa itse. Luonto ja sen vuodenkierto täytyi tuntea hyvin, jotta tässä onnistui.

Suurin osa ihmisistä asui savutuvissa. Savutuviksi kutsuttiin asumuksia, joita lämmitettiin uunilla, jossa ei ollut savupiippua. Ne olivat ihan oikeasti savuisia tupia. Savutuvissa oli yksi huone, jossa koko perhe asui.

Etsi savutuvasta seuraavat esineet ja piirrä ne alla olevaan piirrokseen.

1. Reikäjakkara, jossa pienet lapset eivät ole päässeet loukkaamaan itseään.
2. Leipälapio, jolla leipä laitettiin uuniin paistumaan ja otettiin uunista pois.
3. Korvo, jossa säilytettiin vettä.
4. Pärepihdit, joissa palava päre valaisi tuvan.
5. Uuni, joka lämmitti tuvan ja jossa valmistettiin ruokaa.

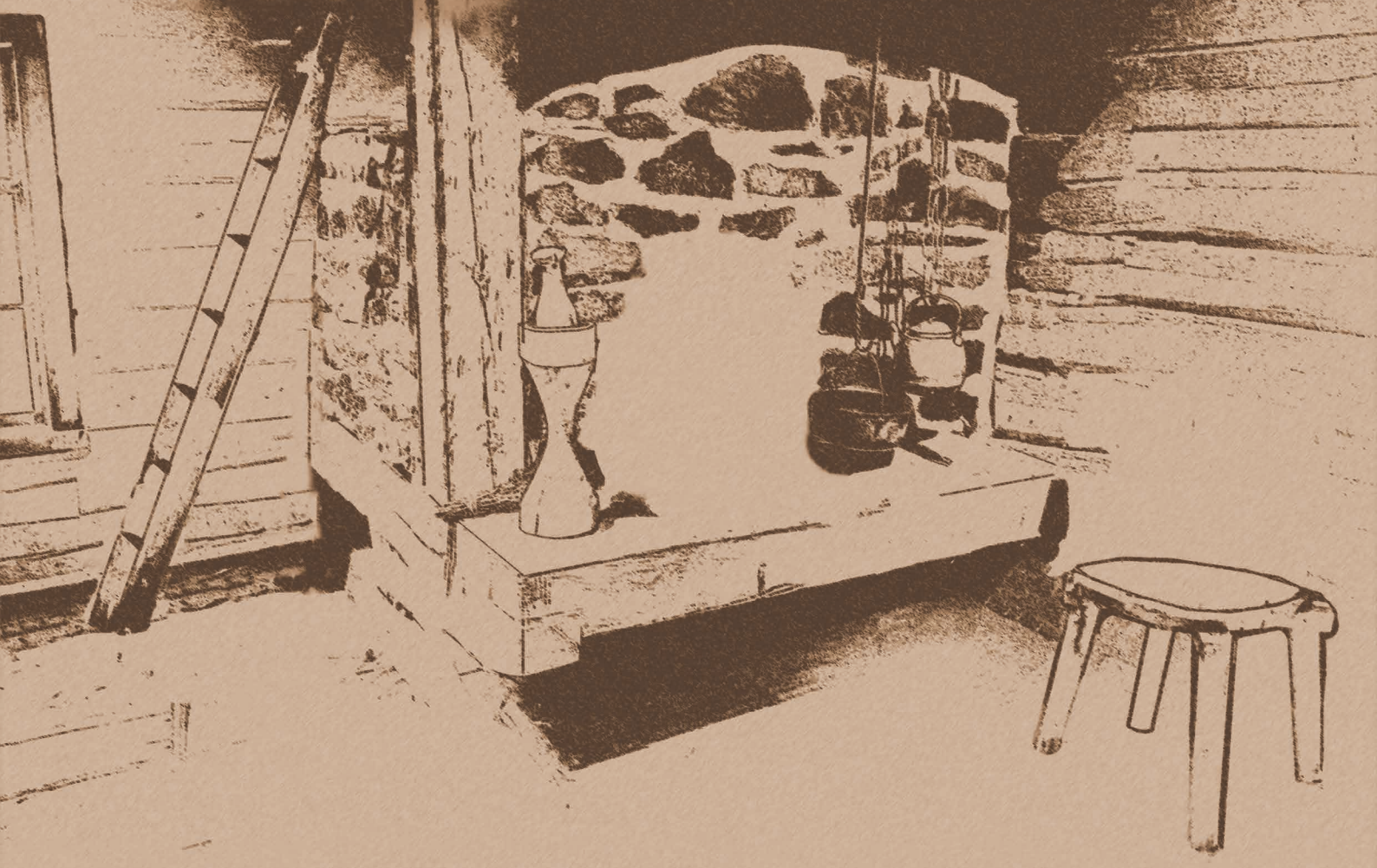

Miten elettiin 100 vuotta sitten?
Katso Ajastaika-video (kesto n. 17 min) tornihuoneessa ja tutustu siihen, kuinka luonnon ja ihmisen vuodet kulkivat.